

Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och bistånd till livsföring i övrigt from 20080901.

Inledning

Socialtjänstens mål enligt 1 kap 1 § Socialtjänstlagen, den sk portalparagrafen slår fast att ”Samhällets socialtjänst skall bygga på demokratins och solidaritetens grund, främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och gruppers egna resurser. Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.”

I 1 kap 2 § regleras barnperspektivet som enligt lagstiftarna skall genomsyra allt socialt arbete. Där anges:

”När åtgärder rör barn skall det särskilt beaktas vad hänsynen till barns bästa kräver. Med barn avses människor under 18 år.”

Bistånd jml 4 kap 1 § SoL

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Bistånd jml 4 kap 2 § SoL

Avser bistånd som kommunen frivilligt kan ge.

Försörjningsstöd jml 4 kap 3 § SoL

lämnas för skäliga kostnader för:

- livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och TV-avgift

Skäliga kostnader för posterna under punkt 1 skall beräknas enligt en för hela landet gällande riksnorm som regeringen föreskriver. Normen baseras på officiella prisundersökningar rörande olika hushållstypers baskonsumtion.

- boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Beloppen för de olika konsumtionsposterna som ingår i försörjningsstödet skablon justeras årligen utifrån reala förändringar som sker för olika posterna. Regeringens förordning om sk riksnorm framgår av riktlinjerna i bilaga 1.

Om det finns särskilda skäl skall kostnaderna i ett enskilt fall kunna justeras såväl uppåt som nedåt. Ett sådant fall när beloppet kan behöva justeras uppåt är när den sökande av medicinska skäl har behov av särskilt dyrbar kost som styrks av läkarintyg. Beloppet kan även justeras nedåt, t.ex när den enskilde endast är i behov av försörjningsstöd för att undanröja en akutsituation eller annars ytterst tillfälligt. Ett annat exempel är självfallet situationer där den enskilde inte har några kostnader för vissa poster eller använder stödet i annat än det avsedda ändamålet.

Utgiftsposterna under punkt 2 måste alltid prövas om de är skäliga. Skälighetsbedömningen måste alltid göras individuellt utifrån den biståndssökandes situation.

Utgångspunkten vid en bedömning bör vara vad en låginkomsttagare normalt har möjlighet att kosta på sig jämfört med vad den biståndssökande har för faktiska kostnader.

Innehållsförteckning

1 Riktlinjer för försörjningsstöd 4 kap 1 § SoL Sidan

1:1 Arbetsresor	5
1:2 Boende.....	5
1:3 Inneboende	6
1:4 Boende för ungdomar under 21 år	6
1:5 Hemförsäkring.....	6
1:6 Hushållsel	6

2 Rätten till bistånd för livsföringen i övrigt, 4 kap 1 § SoL

2:1 Begravningskostnader	6
2:2 Bilinnehav	6
2:3 Fickpengar.....	7
2:4 Flyttkostnader.....	7
2:5 Glasögon.....	7
2:6 Hemutrustning.....	7
2:7 Hyresskulder och andra skulder	7
2:8 Kläder	8
2:9 Läkarvård och medicin.....	8
2:10 Specialkost	8
2:11 Spädbarnsutrustning	8
2:12 Tandvård	8
2:13 Umgängeskostnader	8

3 Rätten till bistånd jml 4 kap 2 § SoL

3:1 Egenavgifter	8
3:2 Skuldsanering.....	8
3:3 Borgensåtagande.....	9

4 Rätten till försörjningsstöd jml 4 kap 3 § SoL

4:1 Rätten till försörjningstöd.....	9
--------------------------------------	---

5. Inkomstslag

5:1 Inkomstslag.....	10
----------------------	----

Beslut om försörjningsstöd och övrigt bistånd till särskilda grupper

Barn

Vid långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd är det särskilt viktigt att i samarbete med föräldrarna fokusera på barnets behov och situation med tydlig koppling till den ekonomiska situationen. Vid behov och i samråd med föräldrarna görs hembesök för att bedöma vilket bistånd familjen behöver med hänsyn till barnets behov. Det är särskilt viktigt att bevaka barnets behov avseende boende, umgänge med föräldrar, hälsa och fritidsaktiviteter.

Barn är aldrig försörjningsskyldiga gentemot sina föräldrar. Däremot kan ett barns tillgångar komma att beaktas när det gäller barnets del av försörjningsstödet eller en ansökan om försörjningsstöd som avser barnet.

Beträffande barns arbetsinkomster måste en individuell bedömning göras i det enskilda fallet. Angående de inkomster som ett barn i en familj som uppbär försörjningsstöd kan tänkas ha vid feriearbete ska dessa inkomster, utifrån barnkonventionen, inte räknas in i familjens ekonomi vid prövning av rätten till bistånd.

Arbetslösa

Den enskilde kan anses ha rätt till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen om han efter förmåga försöker bidra till sin egen försörjning.

Den som kan arbeta är därför också skyldig att aktivt söka arbete. Denna skyldighet gäller i första hand heltidsarbete.

I skyldigheten att söka arbete ingår också deltagande i den verksamhet som anordnas för arbetslösa inom ramen för arbetsmarknadspolitiken, kommunala arbetsrehabiliterande åtgärder och deltagande i svenskundervisning.

I varje enskilt ärende ska en individuell bedömning göras som utgår från den enskildes förutsättningar att klara ett visst arbete eller utbildning. En handlingsplan ska upprättas.

Saknas arbetsförmåga helt eller delvis ska detta styrkas med läkarintyg.

Är arbetsförmågan långvarig ska rätt till sjukersättning undersökas.

Studerande

Vuxna studerande ska i första hand försörja sig genom samhällets studiestödssystem eller motsvarande. Studiemedel ska täcka under den tid studierna bedrivs och beslutet om studiemedel avser. Detta beslut ska alltid uppvisas av den sökande.

Ekonomiskt bistånd kan dock utgå efter individuell prövning i följande fall:

- när studierna bedrivs i förebyggande eller rehabiliterande syfte efter uppgjord arbetsplan ex SFI-studier
- till studerande ungdomar inom gymnasieskolan i åldern 18-20 år, där föräldrarna är försörjningsansvariga, men där ansvaret **inte fullföljs**
- studier på grundläggande nivå som planerats i samråd med socionom.

Studierande, som är arbetslös under sommaruppehållet, har rätt till bistånd under förutsättning att sökanden i god tid, i normalfallet februari-mars, ställt sig till arbetsmarknadens förfogande först och främst genom att på egen hand söka arbete och senast tre veckor innan avslutade studier skrivit in sig på arbetsförmedlingen.

Studierande, som förvärvsarbetar under sommarmånaderna, ska i första hand begära förskott hos arbetsgivaren för att klara sin försörjning fram till lönen.

Är detta inte möjligt kan rätt till bistånd mot återkrav komma ifråga.

1 Riktlinjer avseende bistånd enligt 4 kap 1 § SoL

1:1 Arbetsresor.

Billigast möjliga färdstätt ska användas, i första hand kollektivtrafik. Kostnader för resa med eget fordon ersätts maximalt med milkostnad inklusive fordonsskatt, försäkring, reparationer, underhåll och besiktning enligt Skurups kommuns skattefria ersättning för tjänsteresor.

Avbetalningskostnad för bil kan godkännas med högst 30% av prisbasbeloppet per år fördelat per månad. Kostnaden kan godtas under max tre månader.

Möjligheten att få skattejämkning för resor till och från arbetet skall alltid prövas.

1:2 Boende -allmänt.

Skälighetsbedömningen avseende boendekostnader ska ske utifrån de aktuella hyresnivåerna i kommunen och Försäkringskassans gällande regler om erhållande av bostadsbidrag eller bostadstillägg. Se bilaga 2.

Om boendekostnaderna bedöms vara för höga i förhållande till vad som är skäligt för det aktuella hushållet, är det rimligt att ställa krav på byte av bostad. Detta krav är i första hand motiverat vid ett långvarigt biståndsbehov. Om bostaden representerar ett ekonomiskt värde, t ex egen villa eller bostadsrättslägenhet, och biståndsbehovet bedöms vara långvarigt, bör detta också utgöra skäl för byte av bostad. De krav som ställs på den biståndssökande att flytta till en billigare bostad måste utgå från en individuell bedömning och ske med beaktande av de sociala konsekvenser som kan uppstå för hushållet, särskilt när det gäller barnfamiljer.

Den enskilde måste också ges rimlig tid för att avyttra sin bostad. Svårigheter att avyttra bostaden måste således vägas in i helhetsbedömningen av rätten till bistånd.

Skälig tid bör vara fyra månader vid normal tillgång till bostäder på orten.

Byte av bostad från billigare till dyrare under en biståndsperiod medges inte såvida inte personen eller familjen är trångbodda eller har starka sociala- eller medicinska skäl. Om sådant byte sker utan samråd eller att det får anses rimligt att den biståndssökande flyttar till en billigare bostad men ändå inte gör det, bör biståndet fastställas helt utan beaktande av de nya faktiska kostnaderna.

Boende i hyresrätt.

I dessa boendekostnader ingår kostnader för kabel-TV.

Boende i egen bostad.

Boendekostnaden beräknas utifrån ränta på bostadslån, driftskostnader där även villaförsäkring ingår samt obligatoriska avgifter för medlemskap i samfällighetsföreningar eller bostadsrättsföreningar.

Vid långvarigt biståndsbehov reduceras räntekostnaden med 30%, motsvarande utfallet av sökt skattejämkning (skatteavdrag)

1:3 Inneboende över 21 år

Delas bostad ska kontraktsförhållandet mellan parterna vara upprättat. Hushållskostnaden beräknas utifrån del av antal personer i hushållet.

1:4 Boende för ungdomar under 21 år

Huvudregeln är att föräldrar har försörjningsansvaret så länge ungdomen går på gymnasiet, längst t o m att ungdomen fyllt 21 år. Boende skall lösas genom föräldrarnas försorg. Försörjningsstöd till hyra i föräldrahemmet beviljas inte såvida inte den sökande kan påvisa att föräldern fått minskat bostadsbidrag. Då kan bistånd beviljas motsvarande detta bortfall under förutsättning att föräldern är berättigad bistånd.

För att bevilja eget boende måste det finnas särskilda sociala skäl. Individuell prövning skall alltid göras. Om eget boende beviljas skall detta kombineras med kontaktperson om det finns särskilda behov.

Hushållskostnaden beräknas utifrån del av antal personer i hushållet.

1:5 Hemförsäkring.

Skälighetsbedömning avseende kostnader för hemförsäkring ska ske utifrån Konsumentverkets schablonbelopp, vilka framgår av bilaga till dessa riktlinjer, bil.2.

1:6 Hushållsel.

Skälighetsbedömning avseende kostnaderna ska ske. Det varierande kostnadsläget och att en del hyresvärdar har installerat fläktsystem för återvinningsvärme och/eller tvättmaskin i lägenheterna gör att som regel de faktiska kostnaderna bör räknas.

2 Rätten till bistånd för livsföringen i övrigt, 4 kap 1 § SoL

2:1 Begravningskostnader

Bistånd kan utges med maximalt 30% av prisbasbeloppet till begravningskostnader och med maximalt 18% av prisbasbeloppet till gravsten. Biståndet utges till begravingar i Sverige. Till begravningskostnaderna kan även räknas anhörigas behov av lämplig klädsel och resor för att delta i begravingen samt enklare förtäring i anslutning till begraving.. I Sverige finns möjlighet att tillgodose behov av begravningsceremonier och gravsättningar för olika religiösa riktningar. Det kan således inte krävas att kommunen ska betala för begravningskostnader i annat land för personer som avlider här i landet.

2:2 Bilinnehav

Bil och övriga fordon räknas som en tillgång, som bör realiseras innan rätten till försörjningsstöd föreligger, om det inte finns starka skäl för bilinnehavet. Sökande ska kunna påvisa att fordonet är en förutsättning för inkomsternas förvärvande och att dessa står i proportion till kostnad av innehavet. Värdet av sådan bil/MC bör ligga inom ramen för kronofogdens förbehållsbelopp, 60% av prisbasbeloppet.

Undantag för att godkänna ett högre värde är om en handikappad anskaffat bil med hjälp av bidrag från Försäkringskassan.

Om den sökande inte är i behov av bilen för arbetsresor godtas ett bilinnehav där försäljningsvärdet inte överstiger 10.000:-. Dock godkänns inga utgifter som rör bilinnehavet. Skulle den sökande vara i behov av bistånd utöver försörjningsstöd 4 kap 1 § SoL anses försäljning av bilen kunna tillgodose detta behov i första hand.

2:3 Fickpengar.

Övre gräns per månad skall vara 3,5% av prisbasbeloppet/mån. Se bilaga 2.

2:4 Flyttkostnader

Bistånd till flyttkostnader kan bli aktuellt när en person måste flytta till en annan ort för att kunna försörja sig. Flyttningsbidrag från annan myndighet ska i första hand utnyttjas. Det kan också föreligga ett behov av att flytta av sociala skäl, t.ex för att komma närmare anhöriga eller till ett särskilt boende.

Utgångspunkten är att de flesta människor själva organiserar sin flyttning med hjälp av släkt och vänner.

Flyttning skall ske på billigaste sätt, t.ex hyra av bil eller släp. Klienten skall själv stå för kostnader i samband med adressändring och ändrad folkbokföring.

2:5 Glasögon.

Biståndet utges med maximalt 2% av prisbasbeloppet för båge samt för kostnader för glas enligt recept och synundersökning. Kostnadsförslag ska inhämtas.

Kostnaden för kontaktlinser beviljas endast efter läkarutlåtande där det framgår att det är medicinskt motiverat.

2:6 Hemutrustning

Individuell prövning och hembesök ska ske innan bistånd eventuellt utges. Såväl nyanskaffning som komplettering av hemutrustning ska sökas särskilt. Behov av hemutrustning ska bedömas utifrån sökandens ålder, bostadsförhållanden, hushållsgemenskap, samt egna försörjningsmöjligheter i framtiden. Beräknas sökanden bli självförsörjande inom en snar framtid bör endast bistånd utges för omedelbar, nödvändig hemutrustning. Anskaffning av hemutrustning skall ske med beaktande av mesta möjliga utfall av beviljat bistånd, t.ex på fyndmarknader och i second-handbutiker. Utgångspunkten för grundutrustning är att kostnaderna ej bör överstiga 11% av prisbasbeloppet för ensamstående och sammanboende.

Riktmärke på godtagbar kostnad för;

Säng maximalt 3% av prisbasbeloppet (ny)

TV maximalt 3,5% av prisbasbeloppet (begagnad)

2:7 Hyresskulder och andra skulder

Huvudregeln är att skulder inte ska regleras genom bistånd. Biståndet kan dock utges för hyresskulder, skulder till arbetslöshetskassan samt el- och vattenskulder. Vid bedömning av skuldsituationen ska hänsyn tas till om sökanden var berättigad till bistånd under tiden för skuldens uppkomst samt omständigheterna kring skuldens uppkomst. Ackordsförfarande och möjlighet till skuldsanering i övrigt skall beaktas. Hushållsekonomisk rådgivning skall föregå

prövning. Beträffande skulder som är kopplade till boendet ska sökandens familjesituation särskilt beaktas.

Beslut om hyresskulder för en till tre månader fattas av socionom. Hyresskulder överstigande tre månader fattas av enhetschef.

Elskulder under ett halvt basbelopp beslutas av socionom och därutöver enhetschef.

2:8 Kläder

Kläder ingår i försörjningsstödet.

Vid behov av särskilt kostsamma kläder t.ex. vinterkläder och idrottskläder kan barnfamiljer som är långvarigt beroende av försörjningsstöd, mer än sex månader, beviljas bistånd med motsvarande högst två klädnormer extra per barn och år.

2:9 Läkarvård och medicin

Kostnad för sjukvård inom landstingets hälso- och sjukvård samt receptbelagd medicin som ingår i högkostnadsskyddet beviljas med faktisk kostnad. Specialistvård kan godkännas vid akut behov eller efter remiss. Högkostnadskort på läkarvård ska alltid uppvisas.

Receptbelagd medicinkostnad godkännas mot uppvisande av kvitto upp till högkostnadsskydd. Apotekets avbetalningsmöjligheter ska användas om försörjningsstödet är tillfälligt.

2:10 Specialkost.

Läkarintyg erfordras.

2:11 Spädbarnsutrustning

Bistånd till spädbarnsutrustning kan utges efter särskild prövning med 10% av prisbasbeloppet. Biståndet avser första barnet.

2:12 Tandvård.

Bistånd beviljas till akut tandvård med syfte att lindra smärta.

Ekonomiskt bistånd kan utgå till nödvändig tandvård till person som har ett långvarigt beroende av försörjningsstöd, sex månader eller mer, eller levt under jämförbara ekonomiska förhållanden. En skälighetsbedömning av kostnaderna ska alltid göras. Kostnadsförslag ska inhämtas och granskas av förtroendetandläkare innan beslut.

2:13 Umgängeskostnader.

Umgängesavtal eller dom ska uppvisas. Biståndet beräknas enligt riksnorm

Bistånd till kostnader för resor i samband med utövande av umgängesrätt kan utges en gång per månad. Detta gäller även avseende familjehems- och institutionsplacerade barn. Billigaste möjliga färdstätt ska användas.

3.Rätten till bistånd jml 4 kap 2 § SoL

3:1 Egenavgift för familjerådgivning

Denna kostnad är en godtagbar utgift.

3:2 Skuldsanering

Det är inte meningen att kommunen ska svara för enskildas skulder. Den enskilde kan genom kontakt med kommunens budgetrådgivare ges hjälp på det sätt som regleras i skuldsaneringslagen.

3:3 Borgensåtagande

Kan beviljas efter särskild prövning av Myndighetsnämnden för skola och socialtjänst.

4. Rätten till försörjningstöd jml 4 kap 3 § SoL

Bistånd jml 4 kap 2 § SoL

Avser bistånd som kommunen frivilligt kan ge.

Försörjningsstöd jml 4 kap 3 § SoL

lämnas för skäligen kostnader för:

- livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och TV-avgift

Skäligen kostnader för posterna under punkt 1 skall beräknas enligt en för hela landet gällande riksnorm som regeringen föreskriver. Normen baseras på officiella prisundersökningar rörande olika hushållstypers baskonsumtion.

- boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Beloppen för de olika konsumtionsposterna som ingår i försörjningsstödet schablon justeras årligen utifrån reala förändringar som sker för olika posterna. Regeringens förordning om riksnorm framgår av riktlinjerna i bilaga 1.

Inkomster

Följande inkomstslag skall beaktas vid prövning av samtliga biståndsformer:

- Aktivitetsersättning
- Aktivitetsstöd
- Arbetslöshetsersättning
- Arv och gåva
- Arrendeintäkter
- Arvoden
- Barnbidrag
- Bostadsbidrag
- Bostadstillägg
- Dagpenning
- Flerbarnstillägg
- Föräldrapenning
- Hyresintäkter
- Inkomst av kapital
- Inkomst av tjänst
- Inkomst av rörelse
- Intäkter av tomträttsavgäld
- Livränta
- Pension
- Sjukersättning
- Sjukpenning
- Skadestånd
- Spel- och Lotterivinster
- Starta-eget-bidrag
- Studiebidrag för ungdomar över 16 år
- Studiestöd för vuxna
- Traktamenten efter avdrag för styrkta kostnader som ersättningen skall täcka
- Underhållsbidrag
- Underhållsstöd
- Utfallande försäkringsersättningar
- Vårdbidrag. Endast skattepliktig del efter skatteavdrag
- Utvecklingsersättning
- Överskjutande skatt
- Övriga relevanta inkomstslag